

Tematické okruhy a témata závěrečných esejů předmětu **Evropsko-americké vztahy 1945-2001**

(přednáška, HÚ FF MU Brno, jaro 2008)

Seznam je přehledem témat a tematických okruhů ke zpracování závěrečných esejů. Tematické okruhy nabízí na rozdíl od témat větší možnost výběru z několika konkrétních problémů (rozdíl může do značné míry předurčovat nedostatek literatury k problematice). Některá témata lze rozšířit či kombinovat, ne ale zdvojit. Text obohatí, zaměříte-li se např. na roli určité osobnosti, sledování vývoje vybrané organizace a působení jejich členů anebo na sledování konkrétního problému v čase. Je vhodné se odrazit z některé přehledových příruček, učebnic či syntetických textů uvedených v sylabu. Lze využít veškerou dostupnou literaturu v českém jazyce, např. některé z řad „dějin zemí“ (např. edice NLN), monografie o problémech a osobnostech mezinárodních vztahů, periodika soudobých dějin a dějin mezinárodních vztahů, případně i cizojazyčné elektronické materiály, ať již z databází anebo volně dostupné „on-line“.

Studenti preferující 19. století a 1. polovinu 20. století si mohou vybrat z okruhů na konci seznamu. Po konzultaci lze zvolit i jiné téma.

1. Zformování brettonwoodského systému a nová struktura mez. ekonomických vztahů
2. Selhání projektu ITO. Vývoj GATT do poč. 60. let
3. Ukončení „lend-lease“ a americko-britské ekonomické dohody 1945-1946
4. Britská role v nástupu „studené války“, vznik tzv. speciálních vztahů. Churchill a Labour Party (1945-1946, resp. 1949)
5. Velká Británie a tzv. Trumanova doktrína pro Řecko a Turecko (1946-1947)
6. Vývoj ve Francii a zahraničně-politický postoj Francie (např. opozice v jednáních o Německu, 1945-1947)
7. Západní státy a „německá otázka“ 1945-1948
8. Italská vládní koalice, PCI a americká intervence
9. Jednotlivé dimenze Marshallova plánu, evropské země a vznik OECC (1948-1952)
10. Ekonomické výsledky a účinky Marshallova plánu. Byla ekonomická pomoc nutná?
11. Dunkirská smlouva a tzv. Bruselský pakt a jejich motivace
12. Role západoevropských států a USA ve vzniku NATO. Debata o vojen. účasti USA
13. Struktura NATO a jeho řízení v kontextu americko-evropských vztahů (raná fáze)
14. NATO v kontextu vojensko-politických paktů konce 40. a 1. pol. 50. let
15. Francouzští „internacionalisté“ (Monnet, Bidault, Schuman) a americká politika
16. Osobnost Jeana Monneta a jeho vliv na zahraniční politiku USA (intelektuální životopis do počátku 60. let)
17. Americká podpora USA evropské integraci a její důvody (od 50. do počátku 60. let)
18. Dopad korejské války na evropsko-americké vztahy (1950-1953)
19. Znovuvybrojení Německa. Dopady Plevelova plánu na vzájem. vztahy (1950-1954)
20. Význam tzv. Pařížských dohod (1954), ZEU
21. Rozmístění jaderných zbraní v Evropě v 50. a na poč. 60. let a jeho důsledky
22. Britský postoj k integraci Evropy a Spojené státy (do 2. pol. 50. let)
23. Ekonomické vztahy USA a Západní Evropy v 50. a v počátku 60. let
24. Spojené státy a problém britského členství v EHS (1956-1963 a později)
25. USA a slábnutí britsko-francouzských pozic na Blízkém východě (do poč. 50. let)
26. Spojené státy a „francouzská“ Indočína (1945-1954)

27. Role USA v suezské intervenci a dopady na evropsko-americké vztahy
28. Postava Charlese de Gaulla (intelektuální životopis do poloviny 50. let)
29. Spojené státy, de Gaulle a francouzsko-americké vztahy (1958-1969)
30. Posilování francouzsko-německých vztahů a dopad na evropsko-americké vztahy (konec 50. až 70. léta)
31. de Gaulle a integrace Evropy
32. Spojené státy a evropská ekonomika na konci 50. a během 60. let
33. Vývoj NATO v 60. let a dopad francouzského postoje. Vojenská přítomnost USA
34. Evropa a Kenendyho administrativa (krize a mnohonárodní síly)
35. Evropské státy a tzv. vietnamská válka
36. Evropsko-americké vztahy a rozpad koloniálního systému v Africe (např. Kongo, francouzská západní Afrika, Alžírsko aj.)
37. Nixon-Kissingerova koncepce. Přehodnocení postoje k Evropě a integraci
38. Spojené státy a tzv. Ostpolitik
39. Evropsko-americké vztahy a evropská bezpečnostní struktura (KBSE)
40. Evropsko-americké vztahy a tzv. ropná krize
41. Spojené státy, Evropa a Blízký východ (konec 60. let a 70. léta)
42. USA a „demokratické revoluce“ v jižní a JV Evropě (Portugalsko, Španělsko, Řecko)
43. USA, evropská levice a tzv. eurokomunismus a během 70. let a 80. let
44. Carterova zahraničně-politická koncepce a vztahy k Evropě (SRN, Itálie, Británie)
45. Problematika „jaderné rovnováhy“ v Evropě na konci 70. a počátku 80. let
46. Evropsko-americké ekonomické vztahy v 70. letech
47. Přístup Reaganovy administrativy a jeho dopady na obranu Evropy (do pol. 80. let)
48. Reagan a jeho evropští partneři (SRN, GBR, ale také Francie a Itálie)
49. Evropa a sovětsko-americké vztahy (od konce 70. do 2. poloviny 80. let)
50. Evropsko-americké vztahy a evropské mírové hnutí
51. Evropsko-americké vztahy a tzv. Třetí svět v 70. a 80. letech (Nikaragua, Libye, Libanon, Blízký východ apod.)
52. Spojené státy a evropská integrace v 80. letech. Rozšíření ES a oživení WEU
53. Spojené státy, Západní Evropa a proces sjednocení Německa
54. Evropsko-americké vztahy a tzv. Válka v zálivu (vývoj a dopad na NATO)
55. Spojené státy, západoevropské země a rozpad Jugoslávie (do 1996)
56. Bushova administrativa a evropská integrace po roce 1989 (WEU, vznik EU a EMU)
57. Evropa, Spojené státy a vývoj NATO v 90. letech. Problémy rozšíření a reformy
58. Clintonovy administrativy a evropská integrace (včetně problému rozšíření)
59. Spojené státy, evropské země a Kosovo (lze do současnosti)
60. Evropské země, 7/11 a „boj proti terorismu“
61. Evropské země, USA a afghánská „operace“ (lze do současnosti). Vztahy „out of area“ obecně
62. Evropsko-americké vztahy a cesta k válce v Iráku (do počátku roku 2003): úpadek transatlantických vztahů?
63. Evropské státy a válka v Iráku (lze až do současnosti)
64. Budoucnost evropsko-amerických vztahů

1. Odlišná ideová východiska Spojených států a evropských zemí
2. Vznik Spojených států a postoj evropských velmocí
3. Spojené státy a Francie v průběhu 19. století
4. Britsko-americké vztahy v průběhu 19. století
5. Postoj Spojených států k evropské koncepci „rovnováhy sil“ v 19. století
6. Vztah USA ke koloniálnímu systému evropských zemí. Evropa a Monroeova doktrína
7. Evropa a tradice amerického „izolacionismu“ v 19. stol. Byly USA „izolacionistické“?
8. 1. světová válka a konec americké vojensko-politické izolace (1916-1918)
9. Role USA ve vzniku versailleského systému. 14 Wilsonových bodů a Evropa, speciálně Střední Evropa
9. Francie a nezdar britsko-americké garanční smlouvy po skončení 1. světové války
10. Ekonomické garance Spojených států a problematika poválečných reparací
11. Ekonomická politika Spojených států v meziválečné Evropě (vyjma otázky reparací)
12. Vznik britsko-amerického spojení (1939-1941)
13. Geneze britsko-amerických spojeneckých vztahů během 2. světové války
14. USA a Francie v průběhu 2. světové války
15. Zákon o „lend-lease“ a americké válečné hospodářské dodávky